

JADRANJE ZA JUTRI 2018

Projekt Jadranje za jutri v izvedbi društva SAPPa iz Kamnika je postal del razširjenega programa naše šole. V letošnjem šolskem letu je od 26. maja do 29. maja 2018 tako jadrala še šesta jadralska posadka z OŠ Jela Janežiča. Udeležbo na jadraniu našim učencem omogočajo donatorji Rotary kluba Škofja Loka.

Letos se je jadranja udeležilo šest učencev. Od tega trije učenci obiskujejo posebni program vzgoje in izobraževanja in so stari 18 let, trije učenci pa so učenci iz programa nižjega izobrazbenega standarda, stari od 13 do 14 let. Pri izbiranju ekipe sodelujejo učitelji in svetovalna služba in tako skušamo v projekt vključiti učence, ki bi preko programa najbolj napredovali na socialnem področju. Starše in učence najprej individualno obvestimo, jim predstavimo program, potem se učenec s starši odloči o udeležbi na jadraniu. Letos se je prvič zgodilo, da je eden od udeležencev

»Pogled na odprto morje, opazovanje delfinov, obisk vodne jame, sodelovanje pri opravih na jadrnici so bile za učence nepozabna doživetja. Za nekatere učence je bilo jadranje sploh prvo srečanje z morjem. Štiridnevna izkušnja skupnega bivanja in jadranja je tako intenzivna, da se človeku zdi, da je na jadraniu preživel več dni..«

tik pred jadranjem zbolel in smo tako v zadnjih trenutkih iskali zamenjavo. Pri tem smo ugotovili, da se je dejavnost dobro prijela na šoli, saj so se starši in učenec v nekaj minutah odločili, da izkoristijo priložnost udeležbe na jadraniu, ker so projekt poznali s šolskih spletnih strani. Učence sva spremljala Damjan Kojzek in Andreja Rihtaršič Mladenović.

Sodelovanje z Rotary Clubom Škofja Loka

Društvo Rotary je omogočilo jadranje že 42 učencem naše šole. Pred projektom Jadranje za jutri se je šola udeležila tudi Jadranja Mirnega morja. Ko izbiramo kandidate za jadralsko ekipo večkrat rečemo »ta učenec je pa že bil na jadraniu« in tako iščemo nove kandidate. V pogovoru z učenci je lepo slišati » Z veseljem bi šel še enkrat na jadranje«.

Podrobno o jadraniu...

Na pot po Kvarnerju je iz marine Veruda v Puli izplulo 5 jadrnic. Na vsaki jadrnici sta bila dva člana društva Sappa (skipperja), po dva učitelja in šest učencev.

Za prehrano na jadrnici so večinoma poskrbele posamezne šole. Nekaj obrokov so pripravili učitelji z učenci v šolski kuhinji, skupaj z učenci se je tudi nakupila hrana. Pri urah gospodinjstva učenci že tradicionalno spečejo jabolčni zavitek za na pot. Učenci so od doma prinesli sladke in suhomesnate priboljške, ki so jih delili s celo posadko. Na jadrnici se je skrb za pripravo obrokov porazdelila med učence in učitelje. Učenci so sesekljali zelenjavo, pripravljali solato, skrbeli za pomivanje in brisanje posode. Kmalu smo se vsi dobro znašli v kuhinji naše jadrnice. Dobro si bomo tudi zapomnili recept za zadnji obrok na jadrnici pod motom » uporabi vse, kar imaš«, ko je nastala krasna omaka za testenine. Društvo Sappa je med jadranjem poskrbelo za svež kruh, piknik s čevapčiči in nepozabno peko palačink na mestnem privezu v Cresu. Palačinke so zadišale mimoidočim, ki so tako spoznali projekt Jadranja za jutri.

Tina: »Bilo je dobro. Pogrešala sem mami, a sem zmogla do konca, kar je zame velika zmaga. To je bilo najdlje, da sem bila stran od doma. Za vedno si bom zapomnila delfine. Všeč mi je bilo druženje z drugimi jadrnicami.«

Luka: «Plaval sem tam pa nazaj. Skakal sem. Veslal sem. Na supu nisem hotel stati. Jama je bila prazna. Palačinke so bile dobre. Naročil sem tri kepice, ker je tako rekel oči. Na jadranje ne bi šel, ker ni bilo televizije. So bili pa rakci, ribice in ježki. Všeč mi je bilo, ko sem padel s SUPa. »

Na letošnjem jadraniu nas je pričakalo presenetljivo toplo morje, ki nas je kar vabilo na kopanje, skakanje v vodo s krme jadrnice, veslanje s čolnom, srfanje na supu, ki ga je jadrnica vlekla za sabo in pravega supanja po čudovitih zalivih otoka Cres. Če prvi večer, ko smo se privezali na boje v zalivu Maračol na otoku Unije, z naše jadrnice še nismo poskakali v morje, pa smo bili kasneje vse bolj pogumni in sta nas morala skipperja klicati na krov. Za kakšnega učenca je bila globina morja prevelik zalogaj in je tako veselo dogajanje raje opazoval s krme ali pa ujel kakšno ribo s premca jadrnice.

In kakšna je bila naša ruta? Kot boste videli, sta nas skipperja seznanila tudi z jadralsko terminologijo. Prvi dan smo iz marine Veruda najprej jadrili proti otoku Unije. Ker je bil pomol ob pristanišču Unije že zaseden, smo se prvi večer privezali na boje v zalivu Maračol na drugi strani otoka Unije.

Skipper je med potjo pojasnil dele jadrnice, pokazal je zemljevide, skupaj smo računali razdaljo do našega cilja in preračunavali, koliko časa bomo potovali do varnega priveza. Številna vprašanja in večkratna ponavljanja, kdaj bomo prišli, kam bomo pa šli potem, so vedno dobila

prijazen odgovor. Naučili smo se, da je pri jadraniu pomembna pot in da za pot včasih potrebuješ več ur. Malo nam je pomagal veter, ko pa vetra ni bilo, smo šli na motor. Tudi učenci so se preizkusili v krmiljenju. »Popravi, glej naprej v tisto točko na kopnem, da ne bomo preveč vijugali,« je bilo navodilo izkušenega skipperja Petra. Vsak je imel priložnost prijeti za krmilo. Pluli smo mimo svetilnikov, orientirali smo se s pomočjo zemljevidov. »No poskusi pokazati na zemljevidu, kje smo?«, sem izzvala učenca. Prav zanimivo je bilo opazovati učenca, kako se je uspešno orientiral po zemljevidu in pokazal pravi zaliv.

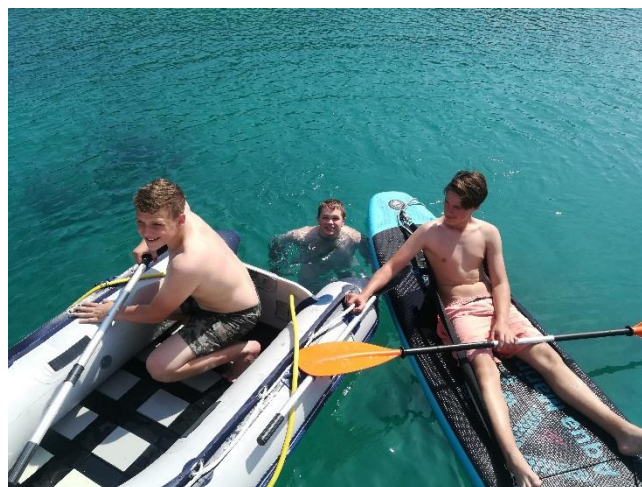
Nežno valovanje morja nas je zvečer kar uspavalo. Še prej pa nas je razveselila hitra dostava pečenih čevapčičev. Za društvo Sappa ni ovir. Z majhnim čolnom so peljali veliko žar ploščo in plinsko jeklenko na pomol, kjer so spekli čevapčiče in jih potem s čolnom razvažali od barke do barke... Morje v zalivu je bilo mirno kot olje, zadnji sestrski jadrnici sta pripluli v zaliv šele, ko se je stemnilo. Prižgali smo sidrne luči in en za drugim zaspali. Po dva učenca sta si delila svojo kabino in vsak je skrbel za red svojega koticika za počitek.

Drug dan smo se s čolnom odpravili do obale in se sprehodili do пристanišča Unije na drugi strani otoka. Izvedeli smo, da na otoku živijo štirje šoloobvezni otroci, ki obiskujejo šolo na Lošinju kar z letalom. Ob sprehodu smo spoznavali zdravilne rastline, cvetoč žajbelj, divji koromač, divje šparglje smo zamudili, zdravilen smilj pa še ni cvetel... Opazili smo tudi, da je na kopnem veliko bolj vroče kot na jadrnici, kjer vedno nekaj pihlja. Tako smo hitro poskakali z jadrnice v vodo. Skipperji so z radijskimi uskladili nadaljnjo pot in jadrnice so ena za drugo izplule iz varnega zaliva. Naša jadrnica se je zapletla v vrvi in tako je

skipper demonstriral svoje potapljaško znanje, ko je reševal propeler motorja iz objema vrvi. Še učitelj Damjan je spoznal, kako izgleda jadrnica od spodaj.

Na poti do naslednje postaje- zaliva Martinščice na otoku Cres smo jadrani ob otoku Lošinju, v daljavi smo videli Osor. Razprli smo tako glavno jadro kot genovo, naučili smo se, zakaj se reče bum bum. Še dobro, da nismo dobili kakšnega pravega »bum« po glavi... Ker nas veter ni ubogal, smo jadra pospravili. Pomagali smo pri vinčanju (zategovanju vrvi). Učenci so se hitro naučili, kaj je potrebno podati, katero vrv potegniti, kje se pospravi vinč in kako se umakniti, da nisi v napoto.

Pot do cilja je pri jadraniu včasih dolga in v današnjem hitrem času se je kar težko prestaviti v »jadralsko« dimenzijo časa. Bila sem pozitivno presenečena, da so učenci znali preživljati čas na jadrnici. Da smo se lepo menjavali, ko smo si med potjo sedeli na krmi in močili stopala v morje. Da so poskusili z vožnjo v čolnu in na SUPu, ki sta se vlekla za jadrnico. Nekateri učenci so res dolgo časa vztrajali v krmiljenju jadrnice in kar niso uporabili avtopilota. Pred prihodom v zaliv so poskrbeli za bokobrane. Za kakšnega učenca je bil velik izziv, ko je previdno stopal po jadrnici in pospravil bokobrane, a iz dneva v dan je bil njegov korak bolj siguren. Ko je bilo učenki slabo, smo jo skušali zamotiti, ji kazati pot na obzorju, da je gledala v smeri vožnje in se nekako zamotila. K sreči so pomagale tablete proti slabosti, grisini palčke in pa seveda zdravilne palačinke. Tudi hoja po ozki pasareli od pomola do jadrnice je bila iz dneva v dan bolj sigurna. Učence smo poskušali voditi, da so pomagali drug drugemu pri opravljenih kot je mazanje s kremo po hrbtu. Pa še za eno koristno opravilo so bili zadolženi učenci. Prav naši učenci so napolnili vodne rezervoarje vseh petih jadrnic. Pri prvi jadrnici so pomagali skipperjem, potem so bili pa že mojstri pomembnega opravila.

V zalivu Martinščica na otoku Cres smo ujeli muring na mestnem privezu. Zvečer je bil čas za sprehod po kopnem in za sladoled. Izbrati sladoled in ga sam plačati je bila pomembna naloga. Nalogo je res dobro opravil učenec, ki je najprej po navodilih kupil eno kepico sladoleda, potem pa je samostojno naročil tri kepice v sladkem kornetu.

Tretji dan je bil po zajtrku čas za uradno fotografiranje vseh posadk jadrnic. Z učenci smo rešili nekaj nalog iz dnevnika o jadraniu. Potem smo pa odhiteli na kopanje v zaliv sv. Ivana pod vasjo Lubenice, kjer se nahaja modra jama (plave grote). Do vhoda v vodno jamo smo nekateri plavali, nekateri veslali. Temen tunel s hladnimi izviri vode nas je vodil v skrivnostno dvorano, ki jo je osvetljevala modra svetloba morja. Uspeli smo se fotografirati, da smo pokazali vtis iz jame tudi delu posadke, ki si ni upal iti v neznano.

V zalivu smo preživeli večino popoldneva. Naša jadrnica se je prva zasidrala, potem so se pa ostale jadrnice privezale na nas. Tako smo lahko malo poklepetali tudi z ostalimi posadkami. Nekateri učenci so se skupaj pozabavali v vodi. Plavali smo okrog vseh jadrnic, supali, veslali do plaže. Celo

sama sem za trenutek poskusila stati na supu, a sem hitro ugotovila, da bo veslanje v kleče zame dovolj. Sup nam je služil tudi kot pripomoček za plavanje pri učenki, ki se je bala globoke vode. Od jadrnice do supa je zaplavala, potem pa uživala v veslanju supa po zalivu. Kolega Damjan je pa na supu demonstriral vaje iz joge vključno s stoji na glavi. Učenec je s trnkom in koščkom sira za vabo ujel ribo in če bi bili še dlje časa v zalivu, bi lahko večerjali ribe, tako pa se je z ulovom posladkal galeb. Neverjetno kako hitro je zagledal ribo v morju in jo v letu pohrustal.

Proti večeru smo pripluli do mesta Cres. Ogledali smo si lepo pristaniško mesto, ki je že začelo utripati v poletnem turističnem vzdušju. Ponovili smo vajo kupovanja sladoleda in ob pomolih oprezali za rakci in morskimi ježki. Poskrbeli smo za nakup razglednic in sprehod do bližnjega kampa. Na pomolu pa se je odprla »Sappa palačinkarnica«. Prav naš skipper Peter je bil mojster palačink. Po šest palačink naenkrat je pekel za vse otroke jadrnic, pomočnik Dušan jih je pa mazal s čokoladnim namazom in domačo marelično marmelado našega učenca. Zadnji skupni večer smo preživeli v smehu in izmenjavi jadralskih zgodb ter zgodb učenca z domačega kmečkega dvorišča.

Peter: »Na jadrnici sem upravljal s krmilom. Pomagal sem skipperju natočit vodo. Fino je bilo plavat v zalivih.«

Luka: »Bilo mi je fino. V kabini je bilo v redu. Na premcu sem ulovil ribo. Za vabo sem dal sir. S čolnom sem šel na otok. Še bi šel na jadrnanje.«

Domen: »Fino je bilo skakat z jadrnice v vodo. Vozil sem se s supom. Z učiteljem sem tekmoval v supanju do plaže in nazaj.«

Polona: »Imeli smo se dobro. Prve palačinke na morju imajo res dober okus. Plavala sem v morju. Prvič.«

Četrti dan nas je po zajtrku na pomolu pričakal kapitan Kljuka in bog morja Pozejdon. Učenci so prejeli potrdila uspešno opravljenem preizkusu znanj v pomorskih in piratskih veščinah.

Potem smo zapustili Cres in se preko Kvarnerskega kanala vrnili proti Puli. Nekaj ur vožnje smo potrebovali do našega zadnjega zaliva Portić na rtu Kamenjaku. Med potjo smo napisali razglednice in se razveselili delfinov, ki so nas prišli pozdravit. V zalivu Portić smo se jadrnice spet skupaj zasidrale. Izkoristili smo zadnjo priložnost za vodne norčije. Proti večeru smo se

vrnili do marine Veruda. Spakirali smo svoje potovalke, skipperja pa sta pripravila jadrnico za novo posadko. Kar težko se je bilo posloviti, a hkrati bi radi čimprej delili nova doživetja s svojimi domačimi sploh, ker je za kakšnega učenca pomenil nekajdneven odhod od domačih velik preizkus.

Po nekaj dnevih na kopnem, ko se nam je že nehalo zibati od jadralske izkušnje, lahko ugotovim, da ima ta oblika učenja veliko pozitivnih učinkov na učence. Jadrnica na morju živi kot ena družina in vsi člani sodelujejo pri opravih. Sredi morja ni bilo motečega interneta, ni bilo neprestanega drgnjenja po telefonih ali igranja računalniških iger pozno v noč. Eden od učencev je ob prihodu na jadrnico, ko smo spoznavali prostore v notranjosti, vprašal, kje je televizija. Pred odhodom sem v torbo hitro pospravila nekaj družabnih iger, pobarvanke, ker sem se bala, da bo učencem dolgčas. Na koncu smo ugotovili, da nismo imeli časa misliti na televizijo in računalnike in da nam ni bilo nič dolgčas.

zapisala Andreja Rihtaršič Mladenović

Na jadrnici si stvari delimo in podamo naprej. Cela posadka je odgovorna za skupno pot. Morje in naravno gibanje jadrnice v vetru skozi valove ima svojo moč. Učenci so brez opozoril upoštevali navodila glede varnosti. Učenec je med vožnjo sedel ali pa ležal na premcu in opazoval, kako jadrnica reže valove po več kot uro časa. Ugotovili smo, da učence jadranje umiri, telo se ves čas prilagaja gibanju jadrnice, kar te utruja, da zvečer utrujen zaspiš, čeprav nimaš občutka, da bi kaj delal. Pogled na odprto morje, opazovanje delfinov, obisk vodne jame, sodelovanje pri opravih na jadrnici so bile za učence nepozabna doživetja. Za nekatere učence je bilo jadranje sploh prvo srečanje z morjem. Štiridnevna izkušnja skupnega bivanja in jadranja je tako intenzivna, da se človeku zdi, da je na jadranju preživel več dni. Jadranje je bila velika šola sodelovanja, učenja sprejemanja drug drugega, nudenje pomoči, iskanje močnih področij pri posameznem članu posadke. Tudi učenci so spoznavali drug drugega in se učili medsebojne tolerantnosti.

Zahvala organizatorjem in donatorjem projekta

Po prihodu domov smo dobili kar nekaj povratnih pozitivnih sporočil o takšni obliki šole v naravi. Vsi bi se na konci zahvalili organizatorjem in donatorjem. Pozitivna energija članov SAPP se širi med vse udeležence in ni naključje njihova izjava, da od mladih udeležencev vsako leto veliko naučijo in dobijo. V enem tednu je društvo popeljalo na pot novega učenja učence sedmih šol in tako se pozitivni učinek jadralske izkušnje širi. Ko se na šoli mimogrede pogovarjamo z udeleženci preteklih jadrnanj, lahko upamo, da se bo projekt še nadaljeval, saj ima jadralska izkušnja prav posebno mesto v naših srcih.